

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ ประชากรที่ศึกษาในที่นี้คือเกษตรกรและผู้ปลูกหอมในพื้นที่เทศบาลตำบลหลวงใต้ อ.งาว จ.ลำปาง

เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเจาะจงไปที่เกษตรกรและผู้ปลูกหอมในพื้นที่เทศบาลตำบลหลวงใต้ อ.งาว จ.ลำปาง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร คือข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (RECAP/TCNAP) และข้อมูลมูลค่าทางเศรษฐกิจทางด้านเกษตรและการปลูกหอมในพื้นที่

2. ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการดำเนินการใช้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพในการแสวงหาข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในโครงการวิจัยนี้ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่กำหนดประเด็นและข้อความที่ต้องการและตอบโต้ภัย วัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย รวมทั้งการเปิดข้อความที่เกิดขึ้นในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อขยายผลของเนื้อหาและผลการศึกษาให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น โดยการสัมภาษณ์ใช้ทั้งการสัมภาษณ์ด้วยการนัดหมายก่อนล่วงหน้ากับการสัมภาษณ์เฉพาะหน้าเมื่อเกิดประเด็นที่น่าสนใจ

2. เวทีระดมความคิดเห็น/การประชุมกลุ่มย่อย ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อสรุป ข้อเสนอแนะที่เป็นความเห็นร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่โดยกำหนดประเด็นและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการจัดเวทีและการประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละครั้ง

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและนำไปปรับแก้ก่อนนำไป รวมทั้งการตรวจสอบข้อมูลและผลการวิจัยแบบสามเส้าเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

เทคนิคและวิธีการเก็บข้อมูล ใช้เทคนิคบัตรคำ การนำเสนอประเด็นและการแสดงความคิดเห็นในการจัดเวทีเสวนาและประชุมกลุ่มย่อย รวมทั้งการสังเกตการณ์ผู้เข้าร่วมเวที เพื่อร่วมนำมาประมวลวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแหล่งข้อมูลสำคัญ (key person) ในประเด็นที่น่าสนใจ และสามารถให้ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องด้วยการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมุ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับคำถามการวิจัย โจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย

สถิติที่ใช้ในโครงการวิจัยนี้สถิติเพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติบรรยาย ได้แก่ การหาและอธิบายค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 1 ปี ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2560 ถึง 31 กรกฎาคม 2561 โดยได้กำหนดแผนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 แผนการดำเนินงาน

แผนการ ดำเนินการ /กิจกรรม	ปี 2560					ปี 2561						
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
1. วาง แผนการ ดำเนินงาน วิจัย							←→					
2. ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ทบทวน วรรณกรรม	←											→
3. สร้าง และ ทดสอบ คุณภาพ เครื่องมือ		←→										
4. เก็บ ข้อมูล ภาคสนาม				←						→		
5. วิเคราะห์ และ ประมวลผล								←		→		

แผนการ ดำเนินการ /กิจกรรม	ปี 2560					ปี 2561						
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
6. เขียน รายงานการ วิจัย	↔	.
7. เผยแพร่ งานวิจัยสู่ กลุ่ม เป้าหมาย	↔

ตารางที่ 3.2 แผนปฏิบัติการวิจัย

กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้ร่วม กระบวนการ	ผู้รับผิดชอบ	ผลที่คาดว่าจะ สำเร็จ (ผลผลิต/ผลงาน)
1. กิจกรรมในการ ดำเนินโครงการวิจัย 1.1 การจัดเวที นำเสนอโครงการวิจัย และแนวทางการ ดำเนินงานร่วมกับภาคี เครือข่าย	สิงหาคม 2560	ทีมวิจัย, นักพัฒนาชุมชน และบุคลากร ผู้บริหารเทศบาล ตำบลหลวงใต้ รวมทั้งเกษตรกรและ และหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชนใน พื้นที่ นักศึกษา	ทีมวิจัยและ นักศึกษา สาขาวิชาการ จัดการ	-โครงการวิจัยเกิด การรับรู้เชิง ประจักษ์ในพื้นที่ เป้าหมาย -ความร่วมมือของ คนในชุมชนและ องค์กรต่างๆใน พื้นที่ -โครงการวิจัยมี แผนปฏิบัติที่ชัดเจน
1.2 เวทีเสวนา วิเคราะห์บริบทของ พื้นที่ในประเด็นปัญหา และความต้องการลด ปัญหาภาคการเกษตร พร้อมนำเสนอแนว ทางการแก้ไขหรือ พัฒนา	กันยายน – พฤศจิกายน น 2560	ทีมวิจัย, บุคลากร ผู้บริหารเทศบาล ตำบลหลวงใต้ รวมทั้งเกษตรกรและ และหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชนใน พื้นที่ นักศึกษา	ทีมวิจัย	-ได้ข้อมูลพื้นฐาน ทั่วไปเกี่ยวกับ ปัญหาและความ ต้องการภาค การเกษตร -ได้ข้อมูลการดำเนิน แนวทางการ แก้ปัญหาอย่างมที่ ส่วนร่วม

กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้ร่วม กระบวนการ	ผู้รับผิดชอบ	ผลที่คาดว่าจะ สำเร็จ (ผลผลิต/ผลงาน)
				-ได้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่ การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน
1.3 กิจกรรมการ วิเคราะห์และนำเสนอ แนวทางการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อ แก้ปัญหาภาค การเกษตร	ธันวาคม 2560 – มีนาคม 2561	ทีมวิจัย, บุคลากร ผู้บริหารเทศบาล ตำบลหลวงใต้ รวมทั้งเกษตรกรและ และหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชนใน พื้นที่ นักศึกษา	ทีมวิจัย	-แนวทางการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน -ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา
1.4 การนำเสนอ/ สรุปและวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อดำเนินการ จัดทำรายงาน ความก้าวหน้าและ รายงานฉบับสมบูรณ์	มกราคม 2561 และ มิถุนายน 2561	ทีมวิจัยและที่ ปรึกษางานวิจัย นักศึกษา	ทีมวิจัย	-ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล -รายงานความก้าว หน้า -รายงานฉบับ สมบูรณ์
2. จัดเวทีนำเสนอข้อ ค้นพบจาก กระบวนการวิจัยและ ผลการวิจัย	มิถุนายน- กรกฎาคม 2561	ทีมวิจัย, บุคลากร ผู้บริหารเทศบาล ตำบลหลวงใต้ รวมทั้งเกษตรกรและ และหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายใน พื้นที่ นักศึกษา	ทีมวิจัย	ข้อค้นพบได้รับการ ถ่ายทอด/ถ่ายโอน ให้แก่ท้องถิ่นและผู้ มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. จัดเวทีจัดการความรู้ร่วมกับชุมชน หน่วยงานเจ้าของเรื่อง และภาคีสนับสนุน				
4. การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายในประเด็น การพัฒนานโยบาย สาธารณะ เช่น ประเด็นสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรมยั่งยืน การ	พฤศจิกายน 2560 และ มีนาคม – พฤษภาคม 2561	ทีมวิจัย, บุคลากร ผู้บริหารเทศบาล ตำบลหลวงใต้ รวมทั้งเกษตรกรและ และหน่วยงาน	ทีมวิจัย	องค์ความรู้และ บทเรียนจากการ ดำเนินโครงการวิจัย ได้รับการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน

กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้ร่วม กระบวนการ	ผู้รับผิดชอบ	ผลที่คาดว่าจะ สำเร็จ (ผลผลิต/ผลงาน)
ดูแลสุขภาพ และ แนวทางการขับเคลื่อน แต่ละประเด็น		ภาคีเครือข่ายใน พื้นที่ นักศึกษา		
5. การเผยแพร่แนวคิด และนวัตกรรมที่ได้จาก การงานวิจัย	กรกฎาคม 2560	ทีมวิจัย นักศึกษา	ทีมวิจัย	-ชุดข้อมูลองค์ ความรู้และ นวัตกรรม -การเผยแพร่ชุด ความรู้และ นวัตกรรมผ่านช่อง ทางการสื่อสาร
6. เข้าร่วมเวทีที่ทีมบริหารโครงการกำหนดขึ้น เช่น เวทีระดมสมองจากผู้เชี่ยวชาญเชิงประเด็น เพื่อทบทวนข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะระดับ อปท. ระดับเครือข่าย และระดับจังหวัด เวที นำเสนอ เวทีนโยบายสาธารณะร่วมกับภาคีสถักสนุนและหน่วยงานของรัฐ เวทีนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะ เช่น สมัชชาสุขภาพจังหวัด สภาเกษตรกร เป็นต้น				

แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

1. การนำผลการวิจัยมาจัดทำเอกสารประกอบการเผยแพร่ที่เข้าใจได้ง่าย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1 ชุด
2. จัดประชุม/สัมมนา/เผยแพร่ผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 40 คนใช้เวลา 1 วัน